

וכיון שכל הענינים צריכים להיות מתוך שמחה — ינגנו בשעת מעשה ניגון שמחה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "אנעים זמירות".

לאחרי שנערכו "שבע ברכות" של שני תלמידים, צוה כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "עוד ישמע".

* * *

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הרה"ת מנחם מענדל בן רבקה שיחי

וזוגתו מרת רבקה עדינה בת אסתו רחל שתחי

בקשר עם יום החתונה שלהם

ובקשר עם יום הולדת שלה

ולזכות הוריהם וזקיניהם שיחיו

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שיחות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ט כסלו ה'תשכ"ב

בלתי מוגה

חלק ג — יו"ל לש"פ וישלח, ט"ז כסלו, ה'תשס"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושש לבריאה

מאה ושלוש שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

כט. ונקודת הדברים — שהיציאה מן המאסר היא ע"י צדקת ארץ ישראל, שהו"ע המשכת הקדושה גם בעניני הארץ, והיינו, שאין לברוח מן המאסר והגלות, אלא צריכים תחילה להאיר את המאסר והגלות, ואח"כ זוכים לגאולה.

והנהגה זו "היא שעמדה לנו" לצאת מהמאסר אז, וגם עתה, לצאת מכל עניני גלות, העלם והסתר, ולפעול שבכל מקום שיהודי נמצא יראו בגלוי ש"הוי" נצב עליו .. ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי" (כמ"ש בתניא¹⁶⁴),

וכיון שיהודי נמצא יחד עם הקב"ה, הרי כשם שהקב"ה שולט על העולם, כך גם יהודי, ע"י התקשרותו עם הקב"ה, ביכלתו לשלוט ולמשול על העולם, ועד שגם בחוצות פטרבורג, וללא רשות ישיבה, ביכלתו להתגולל באופן שבריש כל חוצות ניכרת השמחה של מצוה, ואף אחד אינו יכול לפגוע בו.

ועי"ז מגלים גם בכל מקום שבני"י נמצאים, שלא רק ירגישו, אלא גם יראו, ובעיני בשר, שנמצא כאן יהודי לומד תורה ומקיים מצוה, ולכן "הוי" נצב עליו", "והוי" עמו¹⁶⁵, ועי"ז "הלכה כמותו בכל מקום"¹⁶⁶, היינו, שבכל מקום שנמצא פוסק הוא את הדין כיצד צריכה להיות ההנהגה במקום זה.

ומזה באים לקיום היעוד שארץ ישראל תתפשט בכל הארצות¹⁶⁷, שבכל מקום יהי' הענין ד"עיני הי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", כפי שיהי' בגילוי בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שיוליכנו קוממיות לארצנו, בעגלא דידן.

* * *

ל. ישנו המנהג לערוך חלוקת הש"ס (כמ"ש רבינו הזקן בסיום התניא¹⁶⁸) ב"ט כסלו, על מנת לסיימו — כולם ביחד — לי"ט כסלו לשנה הבאה עלינו לשלום.

וכפי הסדר — יחלקו כרטיסים, וכל אחד יבחר מסכת על מנת ללמדה במשך השנה, "ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים"¹⁶⁹.

©

Published and Copyright 2005 by

VAAD HANOCHOS BLAHAK

788 Eastern Parkway Suite #408

Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (718) 778-5776

E-mail: info@lahak.org

Internet: http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5766 • 2005

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

סדר ועימוד בתכנת "תג". הפצה בארצות-הברית: (718) 735-4585

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

Tel. (718) 604-2610 Fax. (718) 778-5776

(167) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ד פ' שבת ור"ח. יל"ש ישעי' רמו תקג. ועוד.
(168) קו"א קסג, א.
(169) נוסח ברכת ק"ש.

(164) רפמ"א.
(165) שמואל-א טז, יח.
(166) סנהדרין צג, ב.

כאשר יהודי עומד אצל ה"כותל המערבי", אזי אין צורך להבהיר ולשלול את כל הענינים הנ"ל; אבל, גם בארץ ישראל צריכים להיות כל הענינים ד"בכל דרכיך"¹⁰⁹, שבהם יכול להיות דמיון והשוואה בין ארץ ישראל לחוץ לארץ, מבלי להבחין בהפסק וגבול ביניהם. ובזה צריכה להיות הפעולה ד"צדקת ארץ ישראל" — שגם בנוגע לענינים אלו צריכים לידע שארץ זו אינה ככל הארצות, אלא היא קדושה מכל הארצות¹⁵⁸, ארץ הקודש יקרא לה, להיותה "פלטרין של מלך"¹⁵⁹, ובני הנמצאים שם צריכים להיות במעמד ומצב של קדושה נעלית יותר מבני הנמצאים בכל שאר המקומות שבחוץ לארץ.

כח. ויש להוסיף ולהעיר בענין "צדקת ארץ ישראל", שישנה גם הצדקה שצריכים לעשות עם ארץ ישראל עצמה:

גם ארץ ישראל נמצאת בגלות, כמ"ש בפ' בחוקותי¹⁶⁰ "אז תרצה הארץ את שבתותי כל ימי השמה גו", בגלל כל הענינים שצריכים לתקן, ולכן צריך להיות הענין ד"גאולה תתנו לארץ"¹⁶¹.

וזוהי הצדקה שעושים עם ארץ ישראל, עי"ז שמגלים את הענין ד"עניני הוי" אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", לא רק ב"רשית השנה", ביום ראש השנה,

— שבו משתוית ארץ ישראל עם חו"ל, שבשניהם ישנו יום טוב שני של גלויות¹⁶², היינו, שגם בארץ ישראל מרגישים שנמצאים בגלות, כיון שעדיין אין יכולים לקדש ע"פ הראי', לפי שאין ב"ד סמוכים שיוכלו לקבל העדות, שכל זה יהי רק כאשר קא אתי מר דא מלכא משיחא בגלוי —

אלא גם ב"אחרית שנה", ערב ר"ה, שהוא יום חול, והיינו, שבכל הזמנים ישנו הענין ד"עניני הוי" אלקיך בה" בשוה.

ובענין זה צריכים רק לפעול התגלות הדבר שנמצא בעולם והסתר, והיינו, שגם לפנ"ז ישנה הקדושה בשלימות, כי בנוגע לארץ ישראל, הרי "קדושה שני" קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא¹⁶³, ולכן יש גם עכשיו כו"כ ענינים שאינם אלא בארץ ישראל ולא בחוץ לארץ, כך, שצריכים רק לפעול גילוי הענין.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ וישלח, ט"ז כסלו, הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהשיחות שנאמרו בהתוועדות י"ט כסלו ה'תשכ"ב — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ תולדות, חלק שני לש"פ ויצא, שאר החלקים י"ל אי"ה בשבועות הקרובים).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ומוצש"ק ויצא ט' אור ליו"ד כסלו, ה'תשס"ו
מאה ושלש שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ"י.

(158) כלים פ"א מ"ו.

(159) במדב"ר פ"ט, יג. י"ש עקב רמז

(161) בהר כה, כד.

(162) ראה תו"מ חט"ו ע' 100. וש"נ.

(163) ראה רמב"ם הלי' תרומות פ"א ה"ה.

(160) כו, לד.

השהות יחד עם הבעש"ט והמגיד, ולצאת ולילך לעיר מלאה גילולים, כי שהיתה אז פטרבורג, ושם לפעול את המעמד ומצב ש"התגוללו ברחובות פטרבורג" בשמחה של מצוה, בגלל הגאולה מן המאסר, ועי"ז נעשית אתחלתא דגאולה הכללית — התחלת הענין דהפצת המעיינות חוצה¹⁵⁵, שזוהי ההכנה וההתחלה דקא אתי מר דא מלכא משיחא.

ותוכן הסיפור — שהרי סיפור של נשיא בישראל אינו סתם סיפור יפה, כדי שיתוסף עוד סיפור בספר הסיפורים, אלא יש בו לימוד והוראה — שאין זה סדר לברוח מן המאסר ולהשאיר את כל עניני הגוף ונפש הבהמית כמו שהם, ובלבד שהנשמה תהי' במעמד ומצב ד"לחזות בנועם הוי"¹⁵⁶, אלא הסדר הוא שצריך לפעול "אור במושבותם", "עשה כאן ארץ ישראל"¹⁵⁷.

כז. וביאור תוכן הענין ד"צדקת ארץ ישראל" (שעי"ז נעשית היציאה מן המאסר) בפרטיות יותר:

נתבאר לעיל שכללות ענין הצדקה, שהו"ע המעשה, הוא לאחרי התפלה ולאחרי לימוד התורה, ולאחרי הענינים הקשורים עם עשיית המצוות — שאז ישנו הענין ד"עולם כמנהגו נוהג", וצריכים לפעול שלא תהי' ההנהגה ככל הארצות וככל הגוים, אלא באופן המתאים ל"ארץ ישראל", "אשר תמיד גוי עיני הוי' אלקיך בה".

כאשר יהודי מתפלל, לומד תורה ומקיים מצוות — אין צורך ללמדו ולהדריכו ("קנעלן מיט אים") שלא ככל הגוים עם בני", שהרי אין מקום לטעות בכך, כיון שהגוי אינו מתפלל, אינו מניח תפילין, אינו לובש ציצית, ואינו שומר שבת; אבל כאשר "אדם חורש אדם זורע" ואדם אוכל ושותה — אזי דרושה ההבהרה ("באָוואָרעניש") שידע ש"אתה בחרתנו מכל העמים" להיות "עם" ש"עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"; אבל, אין לו רשות לומר, שכיון שכן, אזי יפסיק לאכול ולשתות, ורק יעמוד בתפלה עד שתצא נשמתו... שהרי זה היפך רצון הבורא ש"לשבת יצרה" ו"לא לתהו בראה"; ישנו זמן שבו צריך להתפלל, ואח"כ לילך מבית-הכנסת לבית-המדרש, ואח"כ "הנהג בהם מנהג דרך ארץ".

ועד"ז בנוגע לארץ ישראל כפשוטה:

ב"ה. נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל
לקראת י"ט כסלו, ה'תשכ"ב

לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי' ולהפצת המעיינות בהצלחה
תכתבו ותחתמו. התוועדות שמחה ופעילה.

מנחם שניאורסאהן

— • —

כב. דובר לעיל (בהמאמר¹²⁵) בענין "פדה בשלום נפשי"²⁹, שנעשה ע"י עבודת התפלה, שעל ידה יוצאים מהמעמד ומצב ד"ארצה" ("סולם מוצב ארצה") ועד שמגיעים "השמימה"¹²⁶.

(156) תהלים כז, ד.

(155) ראה שיחת י"ט כסלו תרס"ח

(157) ראה אנ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח א"ע תפה. ועוד.

בתחלתה (סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ראה אנ"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח א"ע תפלה. ועוד.)

אמנם, ע"פ משנת"ל (סי"ד ואילך) שתכלית העבודה היא שתחדור גם את נפש הבהמית והגוף עד שיהי' ניכר בבשר הגשמי, שלכן, "תחלת כניסת נפש זו הקדושה היא .. במצות מילה", שענינה הוא "אות ברית .. בבשרכם"¹²⁷ — הרי מובן שע"י עבודת התפלה כשלעצמה לא נעשה עדיין תכלית הענין ד"פדה בשלום נפשי":

ענין התפלה הוא — "דע לפני מי אתה עומד"¹²⁸, שבה עומד יהודי "כעבדא קמי מרי"¹²⁹, ואינו מציאות לעצמו (אף שקודם התפלה הי' תופס מקום גדול לעצמו, ואולי גם מסביבו...).

אבל, עדיין אין זה ענין שחודר את בשר הגוף באופן של פועל; יש כאן רק העדר המציאות והעדר התנועה — שזהו המעמד ומצב דשמונה-עשרה, שאז עומד יהודי בביטול והעדר התנועה¹³⁰, אבל לאח"ז צריך להיות ענין המעשה בפועל, ש"המעשה הוא העיקר"¹³¹.

ולכן, הסדר ע"פ תורה הוא — "מבית הכנסת לבית המדרש"¹³², ואח"כ "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"¹³³:

"מבית הכנסת", שענינו תפלה, שבה מתבטל האדם ממציאותו — צריך לילך "לבית המדרש" ללמוד תורה, והרי עיקר לימוד התורה (ובפרט בזמן הגלות) הוא בענינים הקשורים עם מציאות העולם דוקא, וכמ"ש¹³⁴ "לא בשמים היא גוי' ולא מעבר לים גוי'", אלא בארץ הלזו הגשמית שבעולם התחתון;

ותכלית לימוד התורה הוא — "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"¹³⁵, ולכן, לאחר העבודה בבית הכנסת ובבית המדרש — צריך לעסוק ב"מנהג דרך ארץ", לצאת ולפעול בעולם, החל ממעשה המצוות. וזהו גם כללות סדר העבודה: תפלה, תורה, ומעשה המצוות. ומתאים גם לכללות הסדר דמחשבה דיבור ומעשה: תפלה הו"ע המחשבה — כדרשת חז"ל במסכת תענית¹³⁵ על הפסוק¹³⁶ "ולעבדו בכל לבבכם", "איזו היא עבודה שבלב הוי אומר זו תפלה"; תורה הו"ע הדיבור — כדרשת חז"ל¹³⁷ על הפסוק¹³⁸ "חיים הם למוציאיהם", "למוציאיהם בפה",

(133) שם לה, ב.
(134) נצבים ל, יב"ג.
(135) ב, א.
(136) עקב יא, יג.
(137) עירובין נד, רע"א.
(138) משלי ד, כב.

(127) לך לך יז, יא"ג.
(128) ראה ברכות כח, ב.
(129) שבת יו"ד, רע"א.
(130) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסצ"ה ואילך. וש"נ.
(131) אבות פ"א מי"ז.
(132) ברכות בסופה.

ובהקדמה:

כל המציאות של המאסר היא מצד ה"מאסר" של הנשמה בהגוף ונפש הבהמית, שכן, מצד גדול ריחוק הערך בין "נשמה שנתת בי טהורה היא"¹⁴⁹ ובין הגוף שעליו נאמר¹⁵⁰ "מאין באת מטיפה סרוחה וכו'", הרי מובן, שירידת הנשמה בגוף הו"ע של מאסר הכי גדול, ועד שאין לך מאסר חזק ועמוק יותר מזה.

וסדר העבודה הוא — לא שתגעל הנפש את הבשר בפועל, היינו, שהנשמה תהי' מופשטת ובהתבודדות מהגוף ועניניו, שהרי "לא תהו בראה (אלא) לשבת יצרה"¹⁵¹; רצונו של הקב"ה שיפעלו בהגוף ונה"ב דירה לו ית'.

כלומר: אין זה סדר שהנשמה "תברח" מן המאסר, ותשאיר את הגוף ונה"ב כמו שהם; אלא הסדר הוא — שצריך לפעול "אור במושבותם"¹⁵², ואז משחררים ומוציאים אותו מן המאסר.

כו. ועפ"ז יש לבאר בדרך אפשר מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁵³ בנוגע להגאולה ד"ט כסלו, שהיתה לפנות ערב, שבמשך אותם כ"ד שעות היום היו הרב המגיד והבעש"ט עם רבינו הזקן, ולכן, כאשר בישרוהו כי חפשי הוא, לא חפץ ללכת משם:

במשך הימים שישב רבינו הזקן במאסר — נ"ג ימים — היו זמנים שהבעש"ט והמגיד באו לבקרו במאסר, כידוע הסיפור בזה¹⁵⁴. אלא, שבמשך כל המאסר הי' זה רק בזמנים מסויימים, ואילו ביום הגאולה, י"ט כסלו, הי' זה בתמידות.

וכיון שכן, רצה רבינו הזקן להמשיך להיות שם יחד עם הבעש"ט והמגיד.

וכפי שמבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהשיחה, שכיון שהי' הנצחון של תורת החסידות, ומעתה יוכלו להפיץ תורת החסידות עד ל"חוצה" — למאי נפק"מ אם ימצא במקום זה או במקום המאסר, ("אין קרעפאָטס") ובלבד שיהי' ביחד עם הבעש"ט והמגיד.

אך על זה אומרים, שהתכלית היא — להפסיק לפי שעה את

(149) נוסח ברכת "אלקי נשמה" (ברכות) (152) בא יו"ד, כג.
(150) שיחת ליל א' י"ט כסלו תרצ"ג ס"כ ס, ב).
(151) אבות רפ"ג.
(152) (לקו"ד ח"א כט, א).
(153) בית רבי ח"א פט"ז (בהערה).
(154) ישע"י מה, יח.

וכתיב¹³⁹ "ודברת בם", "בדברי תורה הכתוב מדבר"¹⁴⁰; ומעשה — הו"ע מעשה המצוות.

וכן הוא בענין "פדה בשלום נפשי" — שכללות הענין נעשה אמנם ע"י עבודת התפלה (כמבואר באגה"ק¹⁴¹), אבל לאח"ז צריך להיות גם ענין ההמשכה מלמעלה למטה שנעשית ע"י הפצת המעיינות דתורת החסידות (תורה), ולאח"ז צריך להיות נמשך גם בענין של מעשה, וכמבואר באגה"ק הנ"ל שזהו ענין הצדקה.

כג. ומוכן, שבנוגע למעשה המצוות — יש צורך בזהירות ("באָוואַרעניש") יותר מאשר בנוגע לתורה (ותפלה):

ענין המעשה — נוסף על היותו קשור רק עם הכח היותר אחרון שבנפש האדם, שהוא כח העשי, קשור הוא גם עם מציאות העולם בגשמיות.

כאשר יהודי לומד בתורה אודות עניני העולם — אזי לימודו וידיעתו אודות העולם הם כפי שהעולם הוא בתורה; אבל בשעה שצריך לקיים מצוה, כמו ציצית ותפילין — זקוק הוא לצמר גשמי וקלף גשמי כפשוטם (ועד"ז בשאר הענינים הגשמיים הדרושים לקיום שאר המצוות), דלא כמו בלימוד ההלכות דציצית ותפילין, שיודע אמנם אודות מציאות הצמר והקלף, אבל זוהי מציאות של צמר וקלף כפי שהם במחשבתו ובדמיונו.

וזהו הטעם שההליכה לבית המדרש לעסוק בתורה — עם היותה לאחרי היציאה מהמעמד ומצב דתפלה, אינה נקראת עדיין "מנהג דרך ארץ"; וכללות הזמן דלימוד התורה חלוק מהזמן שבו צריך להיות "ואספת דגנך ותירושך ויצהרך"¹⁴¹.

ולכן, כאשר צריך לצאת לעולם ולעסוק "מנהג דרך ארץ", החל מקיום המצוות, אזי יש צורך בזהירות יתירה כו'.

כד. וענין זה מבהיר רבינו הזקן באגה"ק הנ"ל — שבנוגע לענין הצדקה (שהיא כללות כל המצוות¹⁴²) מדגיש מעלת "צדקת ארץ ישראל" שהיא צדקת ה' ממש כמ"ש¹⁴³ תמיד עיני ה' אלקיך בה.. והיא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו כו'":

גם בתורה מצינו מעלה מיוחדת בתורת ארץ ישראל, כמאמר רז"ל¹⁴⁴ על הפסוק¹⁴⁵ "וזהב הארץ ההיא טוב", "אין תורה כתורת ארץ ישראל". ואעפ"כ, הנה דוקא בנוגע לצדקה מדגיש רבינו הזקן ש"צדקת ארץ ישראל.. היא שעמדה לנו כו'".

וההסברה בזה — ע"פ האמור שכיון שמצוה קשורה עם קלף גשמי וצמר גשמי דוקא, לכן יש צורך בזהירות יתירה. ובפשטות:

כאשר האדם עוסק עם דברים גשמיים, אזי זקוק הוא גם להגשמיות שבמצוה. — כדי ללמוד תורה, יש צורך שכח השכל יהי בתוקף, אבל כדי להניח תפילין, יש צורך בבשר הגשמי של היד והראש — לממש היכן הוא המקום שצריך להניח תפילין של יד, שהוא גובה הבשר שבפרק הזרוע הנקרא קיבורת¹⁴⁶, ולממש היכן הוא המקום שצריך להניח תפילין של ראש, שהוא כנגד מקום שמוח של תינוק רופס¹⁴⁶, והיינו, שקיום המצוה יכול להיות רק באופן שממש ומודד את הגשמיות שלו.

אמנם, כאשר מתעסקים עם מישוש ומדידת גשמיות, אזי יכולים לילך לאיבוד...

ולכן צריכים את ההבהרה ("באָוואַרעניש") שתהי' העבודה קשורה עם ענין הנקרא "ארץ ישראל", שזהו הסדר ד"עני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"¹⁴³, היינו, שכל ימיו מרגיש שהקב"ה נצב עליו ומביט עליו כיצד מתנהג כו', ובעמדו במעמד ומצב כזה, לא תזיק לו העובדה שהוא ממשש את הגשמיות ומוודא שהגשמיות היא במקומה, וללא חסרון כו'.

כה. ויש להוסיף בביאור דברי רבינו הזקן ש"צדקת ארץ ישראל.. היא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו" — שענין זה נאמר בנוגע להפדי' מן המאסר, שהיתה בזכות השתדלותו של רבינו הזקן לשלוח כספים עבור הכוללים והמעמדות של תלמידי הבעש"ט והרב המגיד שנסעו לארץ ישראל, וישבו על התורה ועל העבודה, שאצלם הי' הסדר ד"לית לה מגרמה כלום" (כלשון הזהר¹⁴⁷ שנוכר לעיל במאמר¹⁴⁸), והיו זקוקים לעזר וסיוע מחוץ-לארץ, ועי"ז פעלו שמכספי חו"ל תהי' תורת ארץ ישראל, תפלת ארץ ישראל ומצוות דארץ ישראל.

(147) ח"א רמט, ב.

(148) בתחלתו (לעיל ע').

(144) ב"ר פט"ז, ד.

(145) בראשית ב, יב.

(146) מנחות לו, א.

(141) עקב יא, יד.

(142) ראה תניא פל"ז (מח, ב). ובכ"מ.

(143) שם, יב.

(139) ואתחנן ו, ז.

(140) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסנ"ח.

וש"נ.